

EEE 1604/1/26
REV 1

ZAKLJUČCI

Predmet: Zaključci sa 62. sastanka Vijeća EGP-a (Bruxelles, 27. svibnja 2026.)

1. Šezdeset drugi sastanak Vijeća Europskoga gospodarskog prostora održan je u Bruxellesu 27. svibnja 2026. pod predsjedanjem ministra energetike, trgovine i industrije Michaela Damianosa, koji predstavlja predsjedništvo Vijeća Europske unije. Sastanku su prisustvovali norveški ministar vanjskih poslova Espen Barth Eide, lihtenštajnska ministrica vanjskih poslova, okoliša i kulture Sabine Monauni i stalni državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Islanda Martin Eyjólfsson, kao i predstavnici Europske komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje.
Članovi i članice Vijeća EGP-a raspravljali su o općem funkcioniranju Sporazuma o EGP-u te održali raspravu o politikama na temu osiguravanja konkurentnosti i zelenog rasta na unutarnjem tržištu.
2. Vijeće EGP-a naglasilo je kontinuiranu i sve veću važnost Sporazuma o EGP-u kao ključne osnove za odnose između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a. Tim se sporazumom jačaju zajedničke vrijednosti i načela demokracije, predanost međunarodnom poretku utemeljenom na pravilima, osobnim slobodama, vladavini prava i temeljnim pravima.

3. Na temelju tih zajedničkih vrijednosti i načela Vijeće EGP-a naglasilo je da je za očuvanje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima potreban i ujedinen odgovor na globalne sigurnosne izazove.
Članovi i članice Vijeća EGP-a ponovno su potvrdili svoju nepokolebljivu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Nastavit će doprinositi mirovnim naporima, posebno u okviru Koalicije voljnih i u suradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama, i pružati, u suradnji s partnerima istomišljenicima i saveznicima, sveobuhvatnu političku, financijsku, gospodarsku, humanitarnu, vojnu i diplomatsku potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu, među ostalim jačanjem svojeg angažmana na svjetskoj razini. Također su izrazili potporu sveobuhvatnom, pravednom i trajnom miru na temelju Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava.
4. Vijeće EGP-a pozdravilo je politički dijalog na ministarskoj razini između Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i ministara vanjskih poslova Islanda, Lihtenštajna i Norveške, u kojem su sudionici održali neformalnu razmjenu mišljenja o aktualnim vanjskopoličkim pitanjima od zajedničkog interesa. Naglasilo je da je važno nastaviti praksu pozivanja dužnosnika iz država EFTA-e koje su članice EGP-a na političke dijaloge koji se održavaju zajedno s radnim skupinama Vijeća EU-a.
5. Vijeće EGP-a naglasilo je da je u vrijeme geopolitičke nesigurnosti ključno povećati sigurnost, otpornost, stratešku autonomiju i konkurentnost svih 30 država koje su dio unutarnjeg tržišta i ostvariti konkretne rezultate za europske građane i poduzeća. Naglasilo je važnost snažnog i funkcionalnog unutarnjeg tržišta, koje se temelji na četiri slobode te jednakim i poštenim uvjetima tržišnog natjecanja za poduzeća, čime se sprečavaju štetne prakse i potiču uvjeti za gospodarski rast i nova radna mjesta u cijelom EGP-u.
6. Vijeće EGP-a naglasilo je da je u zajedničkom interesu EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a očuvati cjelovitost unutarnjeg tržišta i održati jednake uvjete s obzirom na razvoj novih politika i inicijativa u svrhu nošenja s aktualnim geopolitičkim izazovima.

7. Vijeće EGP-a naglasilo je da unutarnje tržište nudi znatne koristi i da je bliska suradnja između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a važna te je u tom kontekstu prepoznalo da su države EFTA-e koje su članice EGP-a pozitivno doprinijele procesu oblikovanja odluka o zakonodavstvu i programima relevantnima za EGP. Istaknulo je da se tim doprinosom podupire naš zajednički interes za transparentne i dobro pripremljene politike. Nadalje, Vijeće EGP-a naglasilo je važnost pozivanja ministara i ministrica iz država EFTA-e koje su članice EGP-a na relevantne neformalne ministarske sastanke i konferencije. Zahvalilo je sadašnjem ciparskom predsjedništvu i budućim predsjedništvima na nastavku te prakse.
8. Vijeće EGP-a prepoznalo je izazove u međunarodnoj trgovini koji su trenutačno prisutni zbog opterećenosti globalnih lanaca opskrbe, ponovno je potvrdilo svoju predanost otvorenoj, poštenoj i održivoj trgovini te je istaknulo važnost trgovinskog sustava utemeljenog na pravilima. Članovi i članice Vijeća EGP-a dogovorili su se da će blisko surađivati na postizanju konkretnih rezultata u daljnjim postupanjima u vezi s ishodom 14. ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije održane u Kamerunu u ožujku.
9. Vijeće EGP-a prepoznalo je potrebu za nastavkom trenutačnog rada na smanjenju broja akata EU-a koje treba uključiti u Sporazum o EGP-u kako bi se zajamčile pravna sigurnost i homogenost EGP-a u skladu s člankom 102. Sporazuma o EGP-u. Istodobno je napomenulo da su zaostaci i dalje veliki te je istaknulo da je potrebno uložiti dodatne napore i održati blisku suradnju na brzom uključivanju preostalih predmeta kako bi se osigurale pravna sigurnost i homogenost u EGP-u, kao i pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Vijeće EGP-a naglasilo je i važnost osiguravanja pravodobnog prenošenja pravne stečevine u nacionalni pravni sustav.

10. Vijeće EGP-a naglasilo je da je bliska suradnja EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a važna za jačanje gospodarske sigurnosti i otpornosti. Iako uvažava da Sporazum o EGP-u ne obuhvaća vanjske trgovinske i carinske politike, Vijeće EGP-a pozdravlja kontinuirane rasprave o bliskoj suradnji u područjima politika izvan područja primjene Sporazuma o EGP-u, među ostalim o tome kako najbolje pristupiti takvim pitanjima kako bi se osigurala konkurentnost i očuvala cjelovitost unutarnjeg tržišta.
11. Vijeće EGP-a istaknulo je da je za jačanje konkurentnosti unutarnjeg tržišta važno osigurati okruženje pogodno za poslovanje, MSP-ove i inovacije te smanjiti strateške ovisnosti u osjetljivim sektorima. Pozdravilo je napore uložene u pojednostavnjenje pravila i smanjenje administrativnog opterećenja putem prijedloga skupnih paketa bez ugrožavanja predvidljivosti, ciljeva politike, visokih standarda ili cjelovitosti unutarnjeg tržišta, kao i ambicije Plana za čistu industriju da dekarbonizacija postane pokretač rasta europske industrije. Vijeće EGP-a istodobno pozdravlja pozive na daljnje ambiciozne skupne inicijative i inicijative za pojednostavnjenje.
12. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost nastavka bliske suradnje EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u postizanju njihovih ciljeva u području klime i bioraznolikosti i ispunjavanju ciljeva Pariškog sporazuma i Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala.
13. Vijeće EGP-a prepoznalo je ključnu važnost sigurne, zaštićene, priuštive i održive opskrbe energijom iz niskougličnih izvora te obrane europske energetske infrastrukture od hibridnih i drugih prijetnji. Istaknulo je da bi sveobuhvatna strategija za dekarbonizaciju i konkurentnost trebala omogućiti predvidljivost za industriju i nastojati privući, proširiti i održati poduzeća u Europi. Vijeće EGP-a istaknulo je i potrebu da se potpuno iskoristi znatni potencijal niskougličnih izvora energije koji su sigurni i održivi unutar EGP-a, posebno jačanjem integracije tržišta i nastavkom prekogranične suradnje, čime se doprinosi globalnom cilju utrostručenja kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora i jačanja energetske sigurnosti Europe.

14. Vijeće EGP-a istaknulo je ključnu ulogu određivanja cijena ugljika u prelasku na čistu energiju i kontinuirane suradnje EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u razvoju sustava EU-a za trgovanje emisijama te je primilo na znanje predstojeću evaluaciju zračne povezanosti otoka, najudaljenijih regija i udaljenih područja, uključujući razmatranje konkurentnosti i izmještanja emisija ugljika te učinke na okoliš i klimu. Pozdravilo je tekući rad na uključivanju država EFTA-e koje su članice EGP-a u mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama te ciljeve i akte o čistoj tranziciji prometnog sektora u paketu „Spremni za 55 %”.
15. Vijeće EGP-a primilo je na znanje paket za vojnu mobilnost i naglasilo važnost osiguravanja bliske suradnje u pogledu aspekata tog paketa koji se odnose na države EFTA-e koje su članice EGP-a i Sporazum o EGP-u.
16. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost konkurentne, pravedne i otporne digitalne transformacije te jačanja položaja Europe u području strateških digitalnih tehnologija. Istaknulo je da su zaštita slobode i pluralizma medija, urednička neovisnost i zaštita novinara od temeljne važnosti za dobro funkcioniranje demokratskog društva u digitalnom dobu. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost predstojećeg uključivanja Akta o digitalnim uslugama i Akta o digitalnim tržištima u Sporazum o EGP-u. Vijeće EGP-a istaknulo je i važnost jačanja kibernetičke sigurnosti i povećanja koordinacije s ciljem zaštite ljudi, institucija i kritične infrastrukture od hibridnih prijetnji.
17. Prepoznajući potencijalne gospodarske, okolišne i društvene koristi umjetne inteligencije, Vijeće EGP-a naglašava važnost uključivanja te učinkovite i dosljedne provedbe Akta o umjetnoj inteligenciji, uz istodobno iskorištavanje punog potencijala Europe u području umjetne inteligencije, kako je predviđeno u inicijativama kao što su Strategija za primjenu umjetne inteligencije, Akcijski plan za kontinent umjetne inteligencije i Strategija za europsku podatkovnu uniju. U tom kontekstu Vijeće EGP-a naglašava potrebu za poticanjem uvjeta povoljnih za inovacije, osiguravanjem pristupa visokokvalitetnim podacima i računalnim kapacitetima te jačanjem europskog ekosustava umjetne inteligencije kako bi se povećale konkurentnost i otpornost.

18. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost socijalne dimenzije Sporazuma o EGP-u, koja obuhvaća pitanja povezana s radnim pravom, zdravljem i sigurnošću na radu te rodnom ravnopravnošću.

Pozdravilo je napredak postignut u provedbi europskog stupa socijalnih prava, okvira čiji je cilj postići uključiviju, otporniju i konkurentniju Europu. Vijeće EGP-a također je prepoznalo važnost bliže suradnje u području zdravstva. U tom kontekstu Vijeće EGP-a naglasilo je važnost poticanja inovacija u sektorima zdravstva i bioloških znanosti u Europi u korist pacijenata i zdravstvenih sustava. Vijeće EGP-a sa zanimanjem iščekuje provedbu zakonodavstva EU-a o farmaceutskim proizvodima i europskog prostora za zdravstvene podatke, kao i bližu suradnju u području pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize.

19. Ne dovodeći u pitanje aktualne pregovore na razini EU-a o višegodišnjem financijskom okviru, Vijeće EGP-a pozvalo je na nastavak dijaloga o pripremama za programe EU-a za sljedeće financijsko razdoblje (2028. – 2034.) u cilju osiguravanja ranog uključivanja novih uredaba o programima u Sporazum o EGP-u, uzimajući u obzir pravo na sudjelovanje država EFTA-e koje su članice EGP-a predviđeno Sporazumom o EGP-u.

20. Vijeće EGP-a podsjetilo je na to da se Sporazumom o EGP-u predviđa sudjelovanje na unutarnjem tržištu te je u tom kontekstu podsjetilo i na to da države EFTA-e koje su članice EGP-a doprinose smanjenju socijalnih i gospodarskih razlika unutar EGP-a putem financijskog mehanizma EGP-a i norveškog financijskog mehanizma u korist ugovornih stranaka, u cilju promicanja trajnog i uravnoteženog jačanja trgovinskih i gospodarskih odnosa među svim ugovornim strankama Sporazuma o EGP-u u skladu s člankom 115. Sporazuma o EGP-u. Vijeće EGP-a pozdravilo je sklapanje bilateralnih memoranduma o razumijevanju i programskih sporazuma između država EFTA-e koje su članice EGP-a i većine država korisnica kako bi se utvrdio jasan okvir i rokovi za učinkovitu i pravodobnu provedbu fondova. Vijeće EGP-a sa zanimanjem iščekuje brzo sklapanje bilateralnih memoranduma o razumijevanju sa svim državama korisnicama što je prije moguće.

21. Vijeće EGP-a istaknulo je da će ugovorne stranke, s obzirom na članak 10. Protokola 38.D, preispitati potrebu za uklanjanjem gospodarskih i socijalnih razlika unutar EGP-a i na temelju te procjene započeti buduće pregovore o sljedećim financijskim mehanizmima znatno prije završetka financijskih mehanizama za razdoblje 2021. – 2028. kako bi se izbjegli prekidi u provedbi i omogućilo učinkovito i djelotvorno programiranje budućeg financiranja.
22. Članovi i članice Vijeća EGP-a istaknuli su veliku važnost konstruktivne i inkluzivne suradnje u pitanjima ribarstva koja bi trebala biti uravnotežena i uzajamno korisna, posebno kad je riječ o održivom upravljanju stokovima od zajedničkog interesa u sjeveroistočnom Atlantiku. Prepoznali su važnost daljnjeg rada na pronalasku odgovora na neriješena pitanja u području ribarstvene politike, kao i važnost bilateralnih dijaloga u području upravljanja ribarstvom. Nadalje, članovi i članice naglasili su potrebu za poduzimanjem mjera za suzbijanje nezakonitog i neodrživog ribolova u sjeveroistočnom Atlantiku.
23. Članovi i članice Vijeća EGP-a sa žaljenjem su primijetili ozbiljno pogoršanje stanja stoka skuše u sjeveroistočnom Atlantiku i shvatili važnost pravodobnog postizanja sveobuhvatnog i poštenog sporazuma o dijeljenju među svim obalnim državama.
24. Vijeće EGP-a ponovno je potvrdilo obveze utvrđene u Protokolu br. 9 uz Sporazum o EGP-u o trgovini ribom i drugim morskim proizvodima.
25. Vijeće EGP-a podsjetilo je na obvezu ugovornih stranaka u skladu s člankom 19. Sporazuma o EGP-u te ih je pozvalo da nastave s dijalogom s ciljem preispitivanja uvjeta trgovine poljoprivrednim proizvodima kako bi postigle postupnu liberalizaciju u okviru svojih poljoprivrednih politika. Vijeće EGP-a potaknulo je ugovorne stranke da provedu novo preispitivanje trgovinskog režima za prerađene poljoprivredne proizvode u okviru članka 2. stavka 2. i članka 6. Protokola 3. uz Sporazum o EGP-u kako bi se nastavila promicati trgovina u tom području.